

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 13^{ΗΣ} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1938

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΑΝΤ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΥ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Μαζαράκης διὰ καταλλήλου προσφωνήσεως παρέδωκε τὴν προεδρίαν εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ ἔτους 1938 κ. Ἀντώνιον Κεραμόπουλλον, ὅστις ἀνέλαβε ταύτην εὐχαριστήσας τὴν Ἀκαδημίαν διὰ τὴν προσγενομένην αὐτῷ τιμὴν διὰ τῶν ἑξῆς:

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΥ

Κύριοι συνάδελφοι,

Ἀναλαμβάνων τὴν προεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας εὐγνωμόνως ἀπευθύνω τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς ὑμᾶς, οἵτινες μ' ἐτιμήσατε διὰ τοῦ ἀνωτάτου τούτου ἀξιώματος.

Εὐχαριστῶ δὲ καὶ τὸν ἀγαπητὸν προκατόχόν μου διὰ τοὺς φιλόφρονας περὶ ἐμοῦ λόγους, μεθ' ὧν συνώδενσεν ἄρτι τὴν παράδοσιν τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀκαδημίας εἰς ἐμέ. Ὁ κ. Μαζαράκης ὑπῆρξε δι' ἐμὲ ὁ ἄμεσος διδάσκαλος περὶ τῆς διοικήσεως τοῦ ὑψηλοῦ τούτου σώματος καὶ τῆς εφαρμογῆς τῶν εἰδικῶν περὶ αὐτοῦ νόμων. Ταμεύσας πλουσίαν πείραν ἐκ τοῦ μακροῦ στρατιωτικοῦ του βίου καὶ εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας τῆς πατρίδος, εἰσελθὼν δὲ ἐπανειλημμένως ὡς ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν, ἐδιδάχθη ἐκ τῆς δράσεως καὶ τῆς ζωῆς τὴν σώφρονα περίσκεψιν, τὴν ἐνθύνῃν τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων, τὴν ἀτομικὴν ἐπιβολὴν καὶ τὴν εὐλάβειαν πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ πρὸς τοὺς νόμους. Τὴν ἐν λόγοις ἐκδήλωσιν αὐτοῦ γνωρίζετε πάντες· τὸν ἠκούσατε καὶ πρὸ μικροῦ καὶ πολλάκις ἄλλοτε. Εἶναι δωρικῶν ρυθμοῦ ρήτωρ, ἐνθυμίζων τὸ ἀρχαῖον ρητὸν «τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν».

Τοιοῦτον χαρακτηῖρος ἀνὴρ διεθύνη μετ' ἄκρας ἐπιμελείας τὰ ἔργα τῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος· πέποιθα δέ, ὅτι συλλαμβάνω τὴν σκέψιν καὶ τὴν ἐπιθυ-

μίαν πάντων τῶν Ἀκαδημαϊκῶν ἀπευθύνων πρὸς τὸν στρατηγὸν Μαζαράκη τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν πάντων.

Ἡ Ἀκαδημία ἡμῶν, κύριοι Συνάδελφοι, εἰσέρχεται εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος τοῦ βίου της. Ἐὰν δὲ καὶ εἰς προηγούμενα ἔτη ἐλέχθη ἐν ὁμοίαις περιστάσεσιν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ὅτι ἡ Ἀκαδημία ἐστερεώθη εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἢ βεβαίως αὕτη εἶναι ἰσχυροτέρα σήμερον. Μάρτυρες εἶναι οἱ τιμηθέντες διὰ τῶν βραβείων αὐτῆς καὶ οἱ ἀμιλληθέντες πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῶν καὶ οἱ ἐπικουρηθέντες πρὸς ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν καὶ παραγωγήν. Μάρτυρες εἶναι οἱ 11 τόμοι τῶν Πρακτικῶν αὐτῆς καὶ ἡ σειρά τῶν δημοσιευθεισῶν Πραγματειῶν καὶ τῶν ἄλλων δημοσιευμάτων, δι' ὧν ἀποδεικνύεται, ὅτι τὸ ἀνώτατον τοῦτο ἴδρυμα ἀνταπεκρίθη πρὸς τοὺς τρεῖς ὄρους τοῦ σκοποῦ του, οὓς ὀρίζει ὁ ὀργανισμὸς αὐτοῦ ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦ καλοῦ ὑπερέχει τὸ βέλτιον καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ, παρακαλῶ νὰ μοι ἐπιτραπῇ νὰ εἶπω, ὅτι ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ παραγωγή τῶν ἐπιστημῶν δὲν γίνεται ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας δι' ὅσων μέσων καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν τεχνῶν. Εἶναι ἡ Ἀκαδημία πτωχὴ ἀκόμη ἐν ἀμφοτέροις ταύταις ταῖς μερίμναις, ἀλλὰ πτωχοτέρα πρὸς τὰς ἐπιστήμας. Διότι πρὸς θεραπείαν μὲν τῶν τεχνῶν διαθέτει καὶ ὑποτροφίας, δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τὰς ἐπιστήμας. Τοιαύτη δὲ θεραπεία εἶναι λίαν οὐσιαστικὴ καὶ τελεσφόρος. Νομίζω δέ, καὶ θὰ συμφωνήσητε, πιστεύω, πάντες ἐν τούτῳ, ὅτι τὸ ἀνώτατον ἴδρυμα πρέπει νὰ εἶναι ἐπίσκοπος τῆς ρυθμίσεως καὶ τῆς προόδου τῶν ἐπιστημῶν ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν· συμβαίνει δὲ σήμερον ὅχι μόνον εἰς τὸν βαθμὸν τῆς προόδου τῶν ἐπιστημῶν νὰ καθυστερῶμεν πολλὰκις ἄλλων ἐθνῶν ἐλλόγως, ἀφ' οὗ καὶ νεήλυδες εἰσῆλθομεν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν κοινίστραν καὶ ἐξ ὀλίγων ποιούμεθα τὴν ἐπιλογὴν, ἀλλὰ συμβαίνει καὶ νὰ στερούμεθα ὅλως ἐιδικῶν καὶ ἐγκύρων ἐπιστημῶν εἰς σημαντικωτάτους κλάδους. Διὰ τοῦτο συχνὰ προσκαλοῦμεν ὅχι μόνον ξένας Ἐταιρείας ἀλλὰ καὶ μεμονωμένους ἐπιστήμονας ξένους, ἵνα διαφωτίσωσι τὸ κράτος περὶ σπουδαιοτάτων ἀναγκῶν, περὶ ὧν δὲν ἔχομεν ἐντοπίους συμβούλους, ἐνίοτε δ' ἴσως οὐδὲ κριτὰς ἀσφαλεῖς τῶν διδομένων συμβουλῶν. Ὁ αἰμῆνητος Δ. Αἰγινήτης ἔλεγεν ἐνταῦθα τῷ 1933 (Λόγοι σ. 30), ὅτι «ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ δοθοῦν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν καὶ τὰ μέσα νὰ ὑποστηρίξη καὶ ἄλλας μελέτας ἢ καὶ ἀποστολὰς καὶ ἐκτακτοὺς δημοσιεύσεις ἢ καὶ ἀπαιραιτήτους ὑποτροφίας, καθ' ὃν τρόπον αὐτὴ κρίνει ἐκάστοτε ἀναγκαιότερον. Οὕτως ἐπεκτείνουσα δεόντως τὴν δρᾶσιν αὐτῆς πρὸς ὄφελος τοῦ ἔθνους θὰ δυναθῇ. . . . νὰ πληρώσῃ σπουδαῖα κενὰ καὶ σκοποὺς εὐρύτερου καὶ γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος». Διὰ τοῦτο ἐνόμισα καὶ ἐγὼ ὠφέλιμον νὰ εἶπω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ἐλπίζων ὅτι οἱ λόγοι μου θὰ ἀκουσθῶσι καὶ θὰ τύχωσι προσοχῆς καὶ ἔξω τῆς αἰθούσης ταύτης, ὅτι ἡ Ἀκαδημία δὲν διαθέτει πόρους ἐπαρ-

καὶς πρὸς ἀπρόσοκοπτον καὶ ἄνετον πλήρωσιν τοῦ ἔργου αὐτῆς καὶ ὅτι τὸ ἔθνος ἡμῶν, τοῦ ὁποίου ἡ γενναιοδωρία ἴδρυσε θαυμαστοὺς ναοὺς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἐπροίκισεν αὐτοὺς διὰ πάντων τῶν μέσων τῆς ἐθνωφελοῦς λειτουργίας, πρέπει νὰ στρέψῃ τὴν εὐεργετικὴν στοργὴν αὐτοῦ γενναιότερον καὶ πρακτικώτερον καὶ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν καὶ νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον, ὅπερ ἐθεμελίωσαν ἄνδρες αἰοίδιμοι, οἱ δύο Σίνα καὶ ὁ Τσούφλης καὶ ἡ λοιπὴ πολυύμητος χορεία τῶν εὐεργετῶν, οὓς δὲν ἀναφέρω ἐπαῦθα, διότι περὶ πάντων ἔχω νὰ προτείνω ἄλλο τι.

Ἔχει ἀκουσθῆ ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἡ πρότασις τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου ἡμῶν Μενάρδου νὰ θεσπισθῆ ἡ ἐβδόμη Μαΐου ὡς ἀναμνηστικὴ τῆς ἀναβιώσεως τῆς Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐβδόμην Θαργηλιῶνος ἐγεννήθη ὁ ἰδρυτὴς τῆς Ἀκαδημίας καὶ πρὸ τῶν πνλῶν αὐτῆς ἔχων νῦν τὸν θρόνον τοῦ Πλάτων. Ἐπιστεύετο δ' ἡ ἡμέρα αὕτη καὶ ὡς γενέθλιος τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅστις κρούει τὴν λύραν αὐτοῦ ἔξω τῆς αἰθούσης ταύτης συνοδεύων τὰ εὐσεβῆ ἡμῶν ἔργα.

Νομίζω λοιπόν, ὅτι στηριζόμενοι εἰς τὸ ἄρθρον 81 τοῦ Ὁργανισμοῦ, ὅπερ λέγει «ἡ Ἀκαδημία δύναται νὰ ὀρίσῃ καὶ ἐτέρας τακτικὰς ἢ ἐκτάκτους πανηγυρικὰς συνεδρίας ἐχούσας θέμα καὶ σκοπὸν ὑπ' αὐτῆς ὀριζόμενα», δυνάμεθα νὰ θεσπίσωμεν πανηγυρικὴν συνεδρίαν κατὰ τὴν 7 Θαργηλιῶνος (Μαΐου) ὡς ἀναμνηστικὴν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος, μητρὸς πασῶν τῶν Ἀκαδημιῶν τοῦ κόσμου, νὰ περιλάβωμεν δὲ εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς ἐορτῆς βραχὺν ἔπαινον τῶν ἀνιδρυτῶν καὶ εὐεργετῶν, ὧν νὰ ἀπαγγέλλωνται τὰ ὀνόματα ὡς ἐν πολιτικῷ μνημοσύμφῳ, νὰ προφέρωνται δὲ καὶ χαρακτηριστικαὶ τινες φράσεις τῆς διαθήκης αὐτῶν δηλοῦσαι τὸ κληροδότημα καὶ τὴν προαίρεσιν αὐτῶν, νὰ ἐκτελῶνται δὲ τῇ ἐποπτείᾳ τῶν μουσικῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας συνθέσεις βραβενθεῖσαι ἢ ἐπαινεθεῖσαι ὑπ' αὐτῆς καὶ ν' ἀναγινώσκωνται αἱ κρίσεις τῶν μουσικῶν ἀγῶνων τοῦ ἔτους, προσδιδομένου οὕτω εἰς τὴν ἡμέραν Ἀπολλωνείου τινὸς χαρακτῆρος. Τοιαύτη ἐορτὴ θὰ κατεδείκνυνεν εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν ἐν τόνῳ εὐαρέστῳ, ὅτι ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐξῆλθεν ἐκ τῶν σπλάχνων αὐτοῦ, ὅτι ὑπάρχει ὡς δημιουργημα αὐτοῦ, ζῆ ἔν αὐτῷ καὶ κινεῖται δι' αὐτοῦ καὶ ἐλπίζει ἐπ' αὐτό.

Τίνα ἐπίδρασιν ἔχει ἐπὶ τὴν ψυχὴν τῶν καλῶν πατριωτῶν τοιαύτη ἐορτὴ, κατανοοῦσι πρὸ πάντων ἐκεῖνοι, ὅσοι, ζήσαντες ὑπὸ ξένην κυριαρχίαν, ἐγνώρισαν τὸν πατριωτικὸν καὶ γενναιόφρονα ὄργασμὸν τῶν δούλων ἐλληνικῶν κοινοτήτων, αἵτινες ἴδρυσαν καὶ ἐπύργουν καὶ συνετήρουν ἐκπαιδευτήρια διὰ τῆς ἐορτῆς τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας ἢ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξυμνοῦντο οἱ εὐεργεταὶ τῶν σχολείων, ἀνηγγέλλοντο αἱ νέαι δωρεαὶ καὶ οἶονεὶ ἐκαλοῦντο οἱ μεγάλῳψυχοι μιμηταὶ πρὸς ἄμιλλαν.

Τὴν αὐξήσιν τῶν πόρων τῆς Ἀκαδημίας ἀπαιτοῦσι καὶ τὰ ἐπιστημονικὰ Ἀρχεῖα αὐτῆς· διότι, ἂν τὸ Μεσαιωνικὸν ἀρχεῖον ἀντλοῦν ἐκ συγγραμμάτων, ἔχει ἐξησφα-

λισμένην τὴν ὕλην αὐτοῦ ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις καὶ δύναται, ἂν δὲν ἐπειγόμεθα, νὰ ἐργάζεταιται ἄνευ χρονικῶν ὁρίων ἀνέτως καὶ ἄνευ φόβου ἀπολείας ἢ ἀλλοιώσεως τοῦ ἀντικειμένου τῆς μελέτης, τὰ λοιπὰ ὅμως ἀρχεῖα εἶναι προσωρισμένα νὰ συλλέξωσι καὶ περισώσωσι τὸν γλωσσικὸν καὶ λαογραφικὸν πλοῦτον καὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ λαοῦ· εἶναι δὲ ταῦτα πάντα ὁμοῦ ὁ ἀτομικὸς χαρακτήρ, ἡ φυσιογνωμία καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὡς διεπλάσθη μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς εὐνοεῖ ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε τὴν ἐπίδρασιν ὄχι μόνον τῶν ὁμοφύλων καὶ τῶν ὁμοεθνῶν ἐπ' ἀλλήλους ἀλλὰ καὶ τῶν ἀλλοδαπῶν καὶ ξένων, ὥστε ἐπέρχεται ἀλλοίωσις καὶ φθορὰ καὶ ἀπώλεια τῶν στοιχείων τῶν ἀποτελούντων τὴν ἀτομικότητα τοῦ λαοῦ καὶ ἀφομοίωσις πρὸς τὸ ἰσχυρότερον καὶ πολλάκις ἀλλότριον, διὰ τοῦτο τὰ ἄλλα ἀρχεῖα τῆς Ἀκαδημίας ἔχουσι πρὸ ἑαυτῶν ἐπεῖγον ἔργον. Καὶ ὑπόκειται μὲν καὶ τοῦ ἄλλου ἑλληνικοῦ λαοῦ τὸ γλωσσικὸν ὕλικόν καὶ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα εἰς ταχεῖαν ἀλλοίωσιν, ἀλλὰ πρὸ πάντων τὰ τῶν προσφύγων κινδυνεύουσι νὰ ἀφανισθῶσιν· ἐπειδὴ οὗτοι διεσπίασθησαν καὶ ἐγκατεμείχθησαν μετ' ἄλλων Ἑλλήνων, ὥστε ὁ ἀτομικὸς αὐτῶν βίος ἔπαυσε νὰ ζῆ καὶ νὰ ἐξελιόσῃται αὐτόνομος, ἡ δὲ διάλεκτος, τὰ παλαιὰ τῶν ἔθιμα καὶ ἄλλα κειμήλια ἐθνικῆς ἀτομικῆς φύσεως μόλις προφθάνει τις νὰ περισώσῃ ἐκ τῆς μνήμης καὶ τοῦ στόματος ἐπιζῶντος τινὸς γέροντος. Διὰ τοῦτο ἡ Ἀκαδημία πρέπει καὶ εἰδικὸν ὑπαλλήλου νὰ ἀποστέλλῃ καὶ βραβεῖα νὰ προκηρύσῃ πρὸς συλλογὴν τοῦ κινδυνεύοντος τούτου ἐθνικοῦ θησαυροῦ καὶ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ ἐπιστήσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου· διότι ἐγὼ νομίζω, ὅτι τὸ ἔργον εἶναι μέγα καὶ δεῖται πολλῶν ἐργατῶν καὶ φροντιστῶν· μόνον δὲ ἂν οἱ σπουδάζοντες καὶ οἱ μετεκπαιδευόμενοι διδάσκαλοι ἀκούσωσιν εἰδικά τινα μαθήματα περὶ τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ τρόπου τῆς συλλογῆς τοῦ γλωσσικοῦ καὶ τοῦ λαογραφικοῦ ὕλικου, θὰ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ Ἀκαδημία ἔπεμψεν εἰς ἐκάστην γωνίαν τῆς Ἑλλάδος ἕνα τοῦλάχιστον εἰδικόν πῶς ἀπεσταλμένον τῆς πρὸς τὸν εἰρημένον σπουδαιότατον σκοπόν. Ἄνευ τοιούτων μέτρων δὲν εἶναι εὐχερῆς οὐδ' ὁ γλωσσικὸς ἄτλας, ὃν ἐσκέφθη ἡ Ἀκαδημία καὶ οὕτως ἡ ἐκτέλεσις ἀναβάλλεται ἐπ' ἀόριστον δυστυχῶς ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ Γ. Ἀγαγνωστοπούλου.

Κύριοι συνάδελφοι. Τὰ ἐπιστημονικὰ ἀρχεῖα τῆς Ἀκαδημίας εἶναι σπουδαιότατοι παράγοντες τοῦ ἔργου αὐτῆς. Ὅταν ταῦτα διέλθωσι τὸ στάδιον τῆς προπαρασκευῆς τοῦ ὕλικου καὶ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς καρποφορίας, τὰ ἔργα αὐτῶν θὰ εἶναι ἐπιφανέστατα μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης, ἀληθῆ ἀγάλματα καὶ ἐγκαλλωπίσματα τῆς Ἀκαδημίας ἡμῶν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἔφθασεν ὅπωςδήποτε τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, πάντες δὲ εἴμεθα ὑπερήφανοι διὰ τὸν ἐκδοθέντα πρῶτον τόμον.

Τοιαύτην ἔργασίαν δὲν δύναται ἀκόμη νὰ δώσῃ τὸ Λαογραφικὸν Ἄρχεῖον, ἐπειδὴ ἔχει ἀκόμη 620 ἀναποδελτίωτα χειρόγραφα, εἰς ἃ προστίθενται κατ' ἔτος καὶ ἄλλα, ὑπάρχει δὲ καὶ ἄπειρος ὕλη κατεσπαρμένη εἰς σπάνια βιβλία καὶ περιοδικὰ δεομένη ἀποδελτιώσεως. Ἄλλὰ διὰ μόνην τὴν ἀποδελτίωσιν τῶν 620 χειρογράφων «ὑπὸ τοὺς παρόντας ὄρους θ' ἀπαιτηθῆ ὀλόκληρος τριακονταετία», ὥστε εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ αὐξήσωμεν τὸ προσωπικὸν διὰ γραφέων, ἵνα καὶ τὸ ἔργον προαγάγωμεν καὶ τοὺς ταξιόμους περιορίσωμεν εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον ἀπαλλάσσοντες αὐτοὺς τῆς μηχανικῆς ἀντιγραφικῆς ἐργασίας. Ἀνάλογος ἐμφανίζεται ἡ ἀνάγκη τοῦ Ἄρχείου τοῦ Δικαίου.

Παραλλήλως πρέπει νὰ ἐπιζητήσωμεν τὴν καταγραφὴν καὶ μελέτην τῶν μελωδιῶν τῶν δημοτικῶν ἠμῶν ᾠσμάτων διὰ τῆς ἀρωγῆς τοῦ Σ. Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὀργανισμῶν, πρὸς ὃ ἀπετάθη ἤδη ἡ Ἀκαδημία μετὰ χρησιτῆς τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς πεποιθήσεως ἐπὶ τὴν εὐμενῆ ἀντίληψιν τοῦ κυρίου Ὑπουργοῦ.

Ἄλλὰ τὸ καθήκον τῆς Ἀκαδημίας πρὸς τὸν βίον καὶ τὰ Λαογραφικὰ μνημεῖα τοῦ ζῶντος καὶ ἐξελισσομένου Ἑλληνικοῦ λαοῦ, οὗ σὰρξ καὶ ὄστον εἴμεθα, δὲν ἐξαντλεῖται διὰ τῆς μέχρι τοῦδε ἐκδηλουμένης φροντίδος περὶ τοῦ θέματος τούτου. Λαογραφικὰ μνημεῖα εἶναι καὶ τὰ ἔργα τῆς λαϊκῆς τέχνης καὶ τὰ σκεύη καὶ τὰ ἐπιπλα τοῦ βίου καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ ἡ μόρφωσις τῆς κατοικίας κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις καὶ ἀπαιτήσεις τοῦ κλίματος καὶ τῆς παραδόσεως ἑκασταχοῦ. Πανταχοῦ δὲ τοῦ κόσμου συλλέγονται ταῦτα καὶ ἐκτιθέμενα εἰς εἰδικὰ μουσεῖα, ἐμφανίζουσι τὴν εἰκόνα τοῦ ζῶντος, μεταβαλλομένου ἐξωτερικῶς καὶ παρερχομένου ἐν συνεχείᾳ λαοῦ.

Ἡμεῖς ἀπερροφήθημεν ὑπὸ τοῦ κλασικισμοῦ. Ἀπὸ τινων δεκαετηρίδων ἐστράφη ἡ προσοχὴ τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ ὠφέλησε σπουδαίως, εἰ καὶ ἡ προσοχὴ καὶ ἀρέσκεια αὕτη ὑπῆρξεν ἐνίοτε ροσηρά. Εἶναι καιρὸς τώρα νὰ στραφῶμεν πρὸς τὸ ταχέως μεταβαλλόμενον παρὸν καὶ νὰ μεριμνήσωμεν περὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Μουσείου, ὅπερ αἰνίττεται μὲν ἡ συντακτικὴ προᾶξις τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας, ρητῶς δὲ κατονομάζει τὸ 99 ἄρθρον τοῦ ὄργανισμοῦ, ἀλλὰ σιωπῶσι πᾶσαι αἱ νεότεραι φροντίδες τῆς Ἀκαδημίας. Ἄνευ τοῦ Μουσείου τούτου θὰ λησμονηθῶσι καὶ θὰ ἀφανισθῶσι τάχιστα μετὰ πολλῶν ἄλλων καὶ αἱ εἰκόνες ἀκόμη τῆς ἐνδυμασίας τῆς ἀγαπητῆς ἡμῶν μητρὸς καὶ μάμμης. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ ἔργον τοῦτο τὸ ἐθνικώτατον εἶναι ἀνώτερον τῶν οικονομικῶν πόρων τῆς Ἀκαδημίας, θὰ προσφύγωμεν πάλιν πρὸς τὸ κράτος, τὸν φυσικὸν τοῦτον ἐπίτροπον τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν.

Ἄλλὰ οἱ ἐπιστήμονες τῶν ἀρχαιολογικῶν γραφείων τῆς Ἀκαδημίας ἐργάζονται καὶ εὐρύτερον, μελετῶντες εἰδικὰ ζητήματα ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ὕλικου, ὅπερ ἐπεξεργάζονται ἐν τοῖς ἀρχείοις παρασκευάζουσι δὲ ἐπιστημονικὰς μελέτας ἀπαιτούσας ἴδιον ἐπιστημονικὸν ὄργανον πρὸς δημοσίευσιν. Ἐχομεν δὲ ἤδη αἰτήσεις αὐτῶν γραπτὰς ἢ προφο-

ρικός περί ιδρύσεως ἐπετηρίδας ἐκάστου ἀρχείου πρὸς δημοσίευσιν εἰδικῶν μελετῶν τῶν ἐν αὐτοῖς ἐργαζομένων ἢ καὶ ἄλλων εἴτε ἀκαδημαϊκῶν εἴτε μὴ, μελετῶντων ὅμως προσήκοντα ζητήματα. Θὰ συμφωνήσητε, πιστεύω, πάντες, ὅτι ἡ Ἀκαδημία δὲν δύναται νὰ ἀδιαφορήσῃ πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ταύτην καὶ ἐκ τῶν σπλάγχθων της ἐκπορευομένην ὁρμὴν, ἣν ὀφείλει νὰ ἐνθαρρύνῃ, ἀφ' οὗ μάλιστα ὑπάρχει ἔτοιμος ὕλη τοῦ πρώτου τεύχους ἐν τισι τῶν ἀρχείων.

Ἀλλὰ τὰ ἀρχεῖα ταῦτα τῆς Ἀκαδημίας εἶναι τόσον ἀξιόλογα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς, ὥστε ἐπιβάλλεται νὰ μεριμνήσωμεν καὶ περὶ μισθολογικῆς αὐτῶν ρυθμίσεως καὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ ὑγιεινοτέρας ἐγκαταστάσεως αὐτῶν. Νομίζω δέ, ὅτι, ὅταν τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον ἀπέλθῃ ἐκ τοῦ Συναίου μεγάρου εἰς τὴν νεόδμητον πτέρυγα τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου, ἡ Ἀκαδημία ἡμῶν θὰ ἀντιμετωπίσῃ ἠθικὸν ζήτημα ἐπειδὴ θὰ μέλλῃ νὰ ἀποφασίσῃ, ἂν ἐν ταῖς κενουμέναις ἀνατολικαῖς αἰθούσαις θὰ τοποθετήσῃ τὰ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης μόνα ἢ καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν ἀρχείων μεταφερομένων ἐκ τοῦ ἀπροσφόρου χώρου, ἐν ᾧ εἶναι τώρα ἐγκατεστημένα.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ λύσις αὕτη θὰ εἶναι βεβαίως πρόσκαιρος, διὰ τοῦτο πρέπει ἀπὸ τοῦδε νὰ κυκλώμεν ἐν τῷ νῶ ἡμῶν σκέψεις καὶ σχέδια οἰκονομικά τε καὶ ἄλλα περὶ οἰκοδομικῆς συμπληρώσεως τῆς Ἀκαδημίας. Ἡ ἀνάγκη δ' αὕτη πρέπει νὰ εἶναι δημοσία γνωστή, ἐπειδὴ καὶ αὕτη ὑπερβαίνει τὰς οἰκονομικὰς δυνάμεις τῆς Ἀκαδημίας καὶ εἶναι ὀρθὸν αἰ οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ιδρύματος νὰ φθάσωσι μέχρι τῆς Σ. Κυβερνήσεως καὶ τῶν Μαικηρῶν τοῦ Ἐθνους καὶ τῶν μεγάλων πιστωτικῶν ἰδρυμάτων τῆς χώρας. Λέγω δὲ καὶ τὰ πιστωτικὰ ἰδρύματα, ἐπειδὴ γνωρίζω τὴν στοργὴν αὐτῶν πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν καὶ ἐπειδὴ εἶδον, ὅτι εἰς τινὰ Βαλκανικὴν πρωτεύουσιν ἐν πιστωτικὸν ἴδρυμα ἠκοδόμησεν ἄρτι μεγάλην τετραόροφον πτέρυγα ἐθνικοῦ ἐκεῖ Μουσείου, λέγεται δὲ ὅτι ἡ ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἀναγκῶν αὐτῆς ἐθελουσία εἶναι ἑλληνικὴ ἀρετή.

Περὶ τῶν δυσχερειῶν τῆς Ἀκαδημίας πρὸς οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τῶν ὑπὸ Ἀκαδημαϊκῶν ἐκτελουμένων ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν ἔχετε πάντες πρόσφατον γνῶσιν.

Ἄλλ' ἡ ἀπαραίτητος αὔξησις τοῦ προσωπικοῦ τῶν γραφείων ἐν τοῖς Ἀρχείοις, ἡ ἔκδοσις τῶν ἐπετηρίδων αὐτῶν, ἡ δικαιότερα μισθολογικὴ μέριμνα περὶ τοῦ τακτικοῦ προσωπικοῦ, ἡ ἔκδοσις τοῦ δευτέρου τόμου τοῦ Λεξικοῦ, ἥτις κατ' ἀνάγκην μὲν ἀλλὰ πρὸς καθυστέρησιν ἄλλων ἔργων γίνεται ἐκ τῶν τακτικῶν πόρων τῆς Ἀκαδημίας ἀντιθέτως πρὸς τὸν πρῶτον ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἐμμανουὴλ Μπενάκη, ἡ ἴδρυσις τοῦ Λαογραφικοῦ Μουσείου καὶ ἡ περισυλλογὴ τῆς Ἐθνικῆς Μουσικῆς, ἵνα παραλείπω τὰ ἄλλα δαπανηρὰ ἔργα τῆς Ἀκαδημίας, ἀπαιτοῦσι δαπάνας, πρὸς ἃς μέλλομεν νὰ παλαίσωμεν καὶ ἃς πρέπει νὰ ἐξεύρωμεν.

Ἐπειδὴ δὲ δὲν θέλω νὰ φέρω μόνος τὴν εὐθύνην τῆς καθαρῆς ταύτης ἐκθέσεως περὶ τῶν μεγάλων ἀναγκῶν τῆς Ἀκαδημίας χάριν τῶν ἔργων αὐτῆς, ὡς μοι ἐπιτραπῆ νὰ δικαιολογηθῶ διὰ τῶν λόγων, δι' ὧν ὁ ἀείμνηστος ἰδρυτὴς τῆς Ἀκαδημίας Δημήτριος Αἰγυνήτης ἐδικαιολόγησεν ἑαυτὸν ἐν παραπλήσια περιστάσει (Λόγοι 1933, σ. 30) : «Ἡ Ἀκαδημία», εἶπεν, «ἐπικαλουμένη τὴν συνδρομὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, τείνει τὴν χεῖρα, χωρὶς νὰ ἐρυθρίῃ· διότι, ζητοῦσα τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἔργου της, καλεῖ εἰς βοήθειαν ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς Ἑλλάδος, ὑπὲρ τῆς ἀνυψώσεως τῆς ἠθικῆς βαθμίδος αὐτῆς μεταξὺ τῶν πεπολιτισμένων Ἐθνῶν. Διότι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν διεθνῆ ζωὴν ἡ συμπάθεια καὶ ἡ ἐκτίμησις δὲν στρέφονται πρὸς τοὺς ἀνικάνους λαούς, οἱ ὅποιοι, ἀσθενεῖς καὶ ἀδρανεῖς θρηγῶν μόνον καὶ ὀδύρονται ἐπὶ τῶν ἑρειπίων των· ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δύνανται καὶ θέλουν νὰ ἐργάζωνται, ἀνθιστάμενοι νικηφόρως εἰς τὰς δοκιμασίας τοῦ πεπρωμένου».

Αἱ ἀνωτέρω σκέψεις μου, κύριοι Συνάδελφοι, γεννηθεῖσαι ἐξ ἀναμφισβητήτων καὶ ἀπαρᾶνρωρίστων ἀναγκῶν, ἐξετέθησαν καθαρῶς καὶ σαφῶς, ἐπειδὴ ὠφελεῖ ἡ ἐπισήμανσις καὶ ἡ ἐπίδειξις καὶ ἡ ὑπόμνησις τῶν ἀναγκῶν τούτων ἐνώπιον Ὑμῶν, ἵνα ὠριμάζωσιν ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν πάντων σχέδια ἄγοντα ἐπὶ τὴν θεραπείαν αὐτῶν. Δὲν πρέπει δὲ ἡ θεραπεία νὰ ἀναβάλληται πάντοτε. Βεβαίως ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ὠφελιμοὶ σκέψεις καὶ μεταρρυθμίσεις καὶ πρόοδοι, αἵτινες πρέπει νὰ ἀπασχολήσωσιν ἡμᾶς, καὶ βεβαίως ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἔχει τοῦλάχιστον ὅσας ἐξέθηκα ἐγὼ ἰδικὰς του σκέψεις χρησίμους διὰ τὸ ἴδρυμα τοῦτο τὸ ὑπολαμβανόμενον ὡς ἀθάνατον ἐν τῇ ἐξελίξει· θὰ εἶμαι δὲ εὐτυχής, ἂν καὶ τὰς ἰδικὰς μου σκέψεις προσέξῃτε προβαλλομένας εἰς τὴν κρίσιν Ὑμῶν, καὶ τῶν ἰδικῶν Σας βουλευμάτων ἐγκρινομένων ἀξιωσθε με νὰ γίνω ἐφαρμοστής.

Διὰ τοῦτο ἔξαιτοῦμαι τὴν εὐμένειαν Ὑμῶν καὶ ἐλπίζω ἐπ' αὐτήν, ἀφ' οὗ μάλιστα πᾶσά μου ἐνέργεια θὰ διέρχηται πρῶτον διὰ τοῦ σοφοῦ διωλιστηρίου τῆς Συγκλήτου, ἔνθα ταμιεύεται ἡ πείρα τοῦ ἀγαπητοῦ Γενικοῦ Γραμματέως καὶ εἰσφέρεται ἡ προσοχὴ τῶν ἄλλων διακεκριμένων Συγκλητικῶν καὶ ἡ σοφία τοῦ ἐξαιρέτου συναδέλφου καὶ φίλου καὶ νομίμου ἀντικαταστάτου μου τοῦ κυρίου Ἀντιπροέδρου.

«Οὐ τοι ἔπειθ' ἄλλη ὁδὸς ἔσσεται οὐδ' ἀτέλεστος».

Ὁ Πρόεδρος προκηρύσσει τὴν πλήρωσιν μιᾶς τακτικῆς ἔδρας Λογοτεχνίας καὶ τάσσει προθεσίαν ὑποβολῆς ὑποψηφιοτήτων μέχρι τῆς 14ης Μαρτίου ἔ. ἔ.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς καταθέτει τὰ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἀποσταλέντα συγγράμματα.